

האשה בתרא פרק ששה עשר יבמות קב.

עין משפט גזר מצוה

ח א מ"י פ"ג מהל' גירושין הלכה כל סמג
ע"ש נ"ט ט"ש ע"ש סימן
ח ע"ש כד:
ט ב מ"י שם הל' טו
ט"ש ע"ש ס"ף ע"ש:
י ג מ"י שם הלכה יח
ט"ש ע"ש ס"ף ע"ש:
יא ד מ"י שם הל' כה
ט"ש ע"ש ס"ף ע"ש:
יב ה מ"י שם ט"ש ע"ש
ס"ף ע"ש:
יג ו מ"י פ"ג שם הל' ט
סמג ע"ש נ"ט ט"ש
ס"ף ק"ל ס"ד:
יד ז מ"י שם פ"ג הל'
כא סמג ע"ש ט"ש ע"ש
ט"ש סימן י"ז ע"ש כד:
טו ח מ"י פ"ג מהל'
א"כ הל' י"ח ע"ש
ע"ש עד ט"ש ע"ש מ"מ סימן
רסו ע"ש ד ה:

תוספות ישנים

ואין מעידין (עד לאחר)
(אלה עד) ג' ימים. ודוקא
היכא דאין מעידים אלא
ע"י סימנים והוא מלא
פסוק ואין כל גופו לפנינו
אזל א"כ הוא שלם או
הפדחת והחוטם ואז
מכירים בו על ידי טענת
עין יפה מעידים אפילו
לאחר כמה ימים:

תוס' חר מקמאי

הא דהגון אין מעידין
אלא על פרצוף פנים עם
החוטם אפי' שיש סימנים
בגופו ובכליו. דוקא בסימן
שיאנו מובהק אבל בסימן
מובהק מעידים דסימן
מובהק כעדים ידמי: גרסי'
בפ' מי שאחזו אמר
רב כהנא אמר רב חרש
שיכול לדבר מתוך הכתב
כותבין ונותנין ט"ז לאשתו
א"ר יודא אי קשיא לי
גיד קשיא לי אם לא
היה שרש יאלם שאינו
יכול להגיד ואמאי הרי
יכול להגיד מתוך הכתב.
א"ל אביי עדות אקמרת
שאני עדות דרמנא אמר
פיהם ולא מפי כתבם
מיתבייב בשם שבורקין
אוחו לגיטין כך בורקין
אוחו למשאול ולמנות
ולעדות ולירושות. קתני
מיהא עדות. אמר רב ששת
(בעדות אשה) דאקילו ביה
רבנן. שמעינן מהא דמפי
כתבם בעדות אשה כשר.
ומיהו לא דמי האי מפי
כתבם דגיטין למפי כתבם
יירושא שכתב רב אלפס
(גרסין בירושלמי) מצא
כתוב בשטר איש פלוני
בזה איש פלוני נהרג וכו'
מה בהדיא דגיטין מירי כגון
שכתב לפניו בשטר איש
פלוני מת ובהדיא מכשרי
אבל בנמצא כתוב בשטר
איש פלוני מת לא אפשר
דלא מכשר וה"ר אלפס (ל)
כתב ולא פסק הלכה
כדברי מי:

א) ל"ל וה"ר אלפס
היה למחוקת האמוראים
כירושלמי בזה ולא פסק הלכה
כדברי מי.

אין מעידין אלא ע"פ פרצוף פנים בו' ואין מעידין אלא עד ג' ימים.
פ"י משום דמשם ואילך משתנה כו' ואר"ת דהיינו דוקא כשאין
שם אלא הפרצוף אבל כל גופו שלם אפי' אין כאלו פדחת וחוטם ניכר
הוא היטב ע"י סימני הגוף ועוד דשמא דוקא בסימנין הוא דקאמר

הכי אבל ע"י טעניות עין ניכר
היטב ע"י סימני הגוף כיון שיש כל
גופו ואפי' לאחר כמה ימים והיכא
שאינו נחבל בפנים ודאי נראה דבר
פשוט שיוכלו להכירו אפי' אחר כמה
ימים כי אינו משתנה כל כך ודבר
ידוע הוא שהוא ניכר אפי' אחר כמה
ימים אפי' הוא אמת דהיכא שנחבל
בפרצוף אין מעידין עליו אלא בתוך
ג' ימים כיון שנשאר גופו שלם וגם
יכול להיות שהוא בתוך ג' ימים כגון
היכא שאין ידוע מתי נהרג אין
לתלותו אלא בתוך ג' ימים (ב) דוקא
ותשובת ר"ת כמזהב בספר הישר:
הכרת פניהם ענתה בם. פירוש
שצריך פדחת של פניהם

להכי מיייתי האי קרא דכתיב הכרת
פניהם ענתה בם דמשמע שצריך
הכרה לצד מן הפנים ועל פ"י הקונט'
קשיא דכפ' י"ש זכור (זכורות מו: ושם)
מיייתי לה אצרייתא דהכא ולא על
המשנה דהתם והכא נמי משמע
לאצרייתא לחודה קאי דמיייתי עובדא
ודבק קירא באפוסיה היינו על מנחו
וצירושלמי דהכא משמע דלחוטם
קאי: **מצאו קשור בכיס ובארנקי**
כו'. וא"ת מלי קושא דלמא הכא
שאני דמכירו לגט או לכיס
טעניות עין דאפי' עס הארץ אית
ליה טעניות עין דלאמר בגט פשוט
(ז"צ קסח). האי לורא מרבנן דאיל
לקדושי איתמא לידבר עס הארץ
זהדיה ויש לו להיות נאמן במגו
שיכול לומר לא אצדמיו מעולם וי"ל
כגון דליכא עדים שאצדו דהשתא
ליכא מגו א"כ צמלאו אחר ומחזירו
ע"י סימן זה שקשור בכיס ולהכי
נקט כ"ס וארנקי: **שנמצא בין**
כליו. ואע"ג דרביס מליים שם ואס'
נמצא בקרקע היה לחוש ליוסף בן
שמעון אחר השתא שמאלו צין כליו
אין לחוש שמתו אחר שם אלא הוא:
אמר רבא דבבלי ע"פא סימנין
דרבנן. ואס' תאמר צרייתא
דמלאו קשור בכיס כמאן תוקמא
ו"ל דמעיקרא ס"ד דאדם אחר
מלאו דפרישית ולכן צעי למיפשת
מינה דסימנין דאורייתא אבל
השתא סבר דמיייר שמאלו צממו
ומכיר הכיס טעניות עין ונאמן
במגו שיוכל לומר לא אצדמיו אי נמי
שיש עדים שהארנקי ויכס וטענת
שלו וידוע שם א"כ דחשידי כ"ס
וטענת סימן מובהק:

כליו

הכא בשומא מצויה בבן
גילו קמיפלגי מר סבר שומא מצויה בבן גילו ומר סבר אינה
מצויה בבן גילו ואיכא דאמרי הכא בשומא העשויה להשתנות לאחר
מיתה קמיפלגי מר סבר עשויה להשתנות לאחר מיתה ומר סבר
מיתה ואיכא דאמרי אמר רבא דכולי עלמא סימנין דרבנן והכא בשומא
סימן

לאינסובי לזרה צלמא מקמי דידה. האשה שהלכה למדינת הים עס
צעלה וצאה ואמרה מת צעלי והיתה לה כאן זרה אס' זו תנשא
בעדותה של זו קודם שתנשא היא: הואיל והוסרה היא. אלמא
משעת היתר דידה שרינן לזרתה ואע"ג דעדין היא לא ניסת: ליתוש

נלמא בגיטא אסאי. אי טעמא
דל"ל לא משום דלזרה מעידה
לחברתה הוא אלא משום דלא
מקלקלא נפשה ניוחש דלמא הא
בגיטא אסאי והצדקה גיטה ואמרה
מת צעלי וכדי שתנשא גם זרתה
ואינה לא מקלקלא דצלמא במתמי
היכא דנתייבמו ליכא למימר הכי דאי
נמי בגיטא אסאי איקלקלא שנשאת
לאחי צעלה אבל לשוק ליוחש:
דאינסובי לנכח. דאי אמי צעלה
ומיבעי לה לחאווי גיטא מיפסלא
אכהן ונפסק: **ביתני' אין מעידים.**
על האיש שמת אפי' ראוהו מת
בפרצוף פניו עס חוטמו שיכולין
להכירו שזהו אבל לא ראוהו בפרצוף
או שניתל חוטמו אין מעידין עליו
להשיא את אשתו שמא אין הוא:
ואפי' ראוהו מגויי. לשון גודו
אילנא (דילא ד). מנותח ומלא פנעים
וחבורות חרצ: או ללוג. על הלזיזה
או חיה דורסתו ואוכלת זו: אין
מעידין. עד שיראו שמתא נפשו:
ואין מעידים אלא עד ג' ימים. אס'
ראוהו בתוך ג' ימים למיתתו מעידין
עליו אבל אס' לא ראוהו עד לאחר
ג' ימים חיישינן שמא נשתנו מראית
פניו ואין זה שם סבורים: רבי
יהודה בן צבא אומר לא כל האדם
כו'. יש לך אדם שממחר להנפח
משאר אדם כגון אדם שמן ויש לך
מקום שחמה נוגעת זו יותר ואדם
מת ממחר להסריח ולהשתנות ויש
לך שעה שהעולם חס והמת ממחר
להסריח. ובגמ' (ב) צעל לחומר פליג או
לקולא פליג: **גמ' פדחת.** מנח:
הכרת פניהם ענתה בם. העידה
בם. אלמא אין עדות בשאר הגוף
אלא בהיכר פנים: קירא. שעה:
דבק צנלייתא. הדביקה צמעת
מטילת צלחה: **צנלייתא.** גגד צלוי:
באפוסיה. במנחו: **מלאו קשור.**
המצא גט לאשה ואזר הימנו: צין
כליו. צין כלי ביתו ומכיר את הכיס
ואת הטבעת שהן שלו כשר ולא
חיישינן דלמא האי כיס והאי טבעת
דאיניש אחרינא הוה והאי גט אחר
הוא. אלמא סמכינן אסימנא דאית
ליה בכיס ובארנקי ואפי' למישרי
אסור אשת איש דאורייתא אלמא
סימנין דאורייתא: **שומא.** ורוא"ה:
סימנין דאורייתא. אף השמלה
צכלל היתה כו' צפ' ואלו מציאות
(צ"מ דף ס.). בן גילו. שנוכל בפרק
אחד ובמול אחד ור"ל בן מהבאי
סבר אין שומא מלייה צין גילו:
להשקפות. ממראה: סימנין דרבנן.
ולא דרש אף השמלה קיימן אלא
למנועין דתם פלוגמא היא:

מובהק

אינה עשויה להשתנות לאחר

מסורת הש"ס

א) [לעיל ק"ח.] ב) [ד"מ
כז:] כמדות מו:
ג) [במדות שס.] ד) [שבת
קכא:] יומא פ"ד. ה) [פ"י
מנו משקל ליה דעירובין
י. כלומר לא הכירוהו ו'
מז' בזכות לו: ד"ה מיהא
כו' וכתב הערוך בערך
בשקל ולבקק צהיילו
(מהלל ס) מרגוס
ולשקלא דהיכליה:] ו) [צ"מ
כו:] גיטין ס' ח' ו) [ד"מ
סס.] ח' [ולקמן קכא.]

תורה אור השלם

1. ויאמר שקשון תמות
נפשי עם פלשתים ויט'
בבית ופיל בבית על
הסריס ועל כל העם
אשר בו ויהיו תמותם
אשר היתה במותו רבים
מאשר תמית בחייה:
שופטים טו
2. הקרת פניהם ענתה
בם ותקאנתם בסדרם
הגידו לא כבודו דמן
לנפשים כי יגלו לזהם
קרעה:

גליון הש"ס

נמ' לא כל האדם. כעין
זה פסחים מה ע"ב:

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה אין מעידין
וכי' ג' ימים ותשובת ר"ת
ל"ל ימים ודוקא נמחק:

לעזי רש"י

ורוא"ה [יורוא"ה]. יבלת.

מוסף רש"י

אין מעידין. על אדם מת
להשיא את אשתו אלא אפי'
ראו פרצוף פניו שהוא עס
החוטם (ב"ב כז:) דשמא
לא זה הוא (בבבבות כז:).
הכרת פניהם ענתה בם.
דבקה צנלייתא. פניהם
עדותן. אלמא פרצוף פנים
צעי (שם). מצאו קשור.
שלת המצא גט ואזר
הימנו. לאחר זמן מלאו
קשור בכיס שלו או בארנקי
כו' (ב"ב כז:) ומכיר את
הכיס ואת הארנקי (גיטין
כז:). אפילו לזמן
מרוכה כשר. אע"ג דאזר
(גיטין כז:) המצא גט ואזר
הימנו מלאו לזמן מרוכה
פסול. הלא כשר (ב"ב כז:).
אין מעידין על
השומא. המעידין על
האשה להשיאה ואמרו
סימן היה זו שומא צבאר
פלוגי. שומא. ורוא"ה
לעז"ז (ב"ב כז:).